Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/3711

17.9.2025

P9_TA(2024)0381

Pokusy o opätovné zavedenie zákona o zahraničných agentoch v Gruzínsku a obmedzenia vyplývajúce z tohto zákona pre občiansku spoločnosť

Uznesenie Európskeho parlamentu z 25. apríla 2024 o pokusoch o opätovné zavedenie zákona o zahraničných agentoch v Gruzínsku a obmedzeniach vyplývajúcich z tohto zákona pre občiansku spoločnosť (2024/2703(RSP))

(C/2025/3711)

Európsky parlament,

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Gruzínsku,

— so zreteľom na vyhlásenie vysokého predstaviteľa a komisára pre susedstvo a rozšírenie zo 17. apríla 2024 o prijatí zákona o „transparentnosti zahraničného vplyvu“,

— so zreteľom na vyhlásenie Európskej služby pre vonkajšiu činnosť zo 4. apríla 2024 o návrhu zákona o „transparentnosti zahraničného vplyvu“,

— so zreteľom na závery Európskej rady zo 14. a 15. decembra 2023,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. novembra 2023 s názvom Oznámenie o politike rozširovania EÚ za rok 2023 [COM(2023)0690],

— so zreteľom na Dohodu o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Gruzínskom na strane druhej ([1]),

— so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach,

— so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach,

— so zreteľom na spoločné vyhlásenie predsedu Výboru pre zahraničné veci, predsedníčky Delegácie pre vzťahy so Zakaukazskom a stáleho spravodajcu Európskeho parlamentu pre Gruzínsko z 18. apríla 2024 týkajúce sa opätovného zavedenia návrhu zákona o „transparentnosti zahraničného vplyvu“ v Gruzínsku,

— so zreteľom na článok 132 ods. 2 a ods. 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže uplatňovanie slobody presvedčenia, prejavu, združovania a pokojného zhromažďovania je základným právom zakotveným v gruzínskej ústave;

B. keďže Gruzínsko sa ako signatár Všeobecnej deklarácie ľudských práv a Európskeho dohovoru o ľudských právach a ako člen Rady Európy a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe zaviazalo obhajovať zásady demokracie, právneho štátu a rešpektovať základné slobody a ľudské práva;

C. keďže Európska únia očakáva, že Gruzínsko ako kandidátska krajina na pristúpenie k EÚ bude v plnej miere dodržiavať dohodu o pridružení a ďalšie medzinárodné záväzky, ktoré prijalo, a najmä že splní podmienky a prijme kroky stanovené v odporúčaní Komisie z 8. novembra 2023; keďže Európska rada sa rozhodla udeliť Gruzínsku štatút kandidátskej krajiny výlučne za predpokladu, že sa podniknú tieto kroky; keďže v tomto odporúčaní sa Gruzínsko vyzvalo, aby zabezpečilo slobodné fungovanie občianskej spoločnosti (krok 9) a bojovalo proti dezinformáciám namiereným proti EÚ a jej hodnotám (krok 1), a keďže tento návrh zákona porušuje oba tieto ciele;

D. keďže 17. apríla 2024 gruzínsky parlament schválil tzv. zákon o transparentnosti zahraničného vplyvu v prvom čítaní 83 hlasmi, pričom nikto nebol proti napriek masovým protestom gruzínskych občanov, kritike zo strany gruzínskej prezidentky, ktorá návrh zákona označila za „sabotáž európskej cesty krajiny“, vnútroštátnemu a medzinárodnému odsúdeniu tohto zákona a opakovaným výzvam európskych partnerov Gruzínska, aby návrh zákona stiahli; keďže tento zákon by vyžadoval, aby sa organizácie, ktoré dostávajú viac ako 20 % finančných prostriedkov zo zahraničia, do dvoch mesiacov zaregistrovali ako „organizácie presadzujúce záujmy zahraničnej mocnosti“, a takto sa aj označovali; keďže tieto organizácie by podliehali dodatočnej kontrole, pričom by sa na ne vzťahovali požiadavky na podávanie správ a prípadne sankcie vrátane správnych sankcií až do výšky 25 000 GEL; keďže týmto zákonom by sa vážne obmedzila schopnosť médií a organizácií občianskej spoločnosti slobodne pôsobiť;

([1]) Ú. v. EÚ L 261, 30.8.2014, s. 4.

E. keďže legitímny cieľ zabezpečiť transparentnosť mimovládnych organizácií, ktoré prijímajú zahraničné finančné prostriedky, v žiadnom prípade nemôže byť dôvodom na opatrenia, ktoré obmedzujú ich činnosti, najmä nie v oblasti demokracie, ľudských práv a právneho štátu;

F. keďže tento návrh zákona sa predkladá v čase rastúcich útokov proti občianskej spoločnosti a nezávislým médiám v Gruzínsku, ako aj proti podpore demokracie zo strany medzinárodných darcov v zjavnom úsilí o zúženie občianskeho priestoru a umlčanie kritických hlasov vo verejnom priestore, okrem iného obmedzením prístupu k zahraničnému financovaniu; keďže tento návrh zákona je len posledným zo série predvolebných legislatívnych a ďalších iniciatív gruzínskej vlády, kde patrí aj oznámenie ústavných zmien na boj proti „propagande LGBT“ a zrušenie politiky, ktorou sa stanovujú rodové kvóty pre ženy v parlamente, čím sa ohrozujú demokratické reformy a prispieva sa tým k šíreniu dezinformácií o EÚ, jej hodnotách a politikách; keďže Európsky parlament už v predchádzajúcich uzneseniach vyzval na prijatie opatrení na obmedzenie deštruktívnej úlohy, ktorú v gruzínskej politike a ekonomike zohrávajú záujmy oligarchov, vrátane politicky motivovaného prenasledovania novinárov a politických oponentov, ako je bývalý prezident Michail Saakašvili, v prípade ktorého Európsky parlament vyzval na jeho prepustenie z humanitárnych dôvodov, aby mohol vyhľadať lekársku starostlivosť v zahraničí;

1. dôrazne odsudzuje opätovné zavedenie kontroverzného návrhu zákona o „transparentnosti zahraničného vplyvu“, ktorým by sa zaviedli obmedzenia oslabujúce občiansku spoločnosť a nezávislé médiá, a tým by sa narušila ich možnosť slobodného pôsobenia, a preto vyvolal masové protesty gruzínskej verejnosti, organizácií občianskej spoločnosti, nezávislých médií, významných verejných činiteľov a európskych a medzinárodných partnerov krajiny;

2. zdôrazňuje, že tento návrh zákona je nezlučiteľný s hodnotami a demokratickými zásadami EÚ, je v rozpore s ambíciami Gruzínska na členstvo v EÚ, poškodzuje medzinárodnú povesť Gruzínska a ohrozuje euroatlantickú integráciu krajiny;

3. zdôrazňuje, že prístupové rokovania s EÚ by sa nemali začať, pokiaľ bude tento zákon súčasťou právneho poriadku Gruzínska;

4. preto naliehavo vyzýva gruzínsky parlament, aby zastavil parlamentné konania vedúce k prijatiu tohto zákona, a gruzínsku vládu, aby splnila záväzky, ktoré prijala v marci 2023, keď oznámila, že bezpodmienečne stiahne svoj návrh zákona o uložení obmedzení občianskej spoločnosti a nezávislým médiám a že takýto zákon znova nenavrhne; vyzýva gruzínsku vládu, aby sa tiež zdržala predkladania akýchkoľvek ďalších legislatívnych návrhov, ktoré sú v rozpore so zásadami demokracie, právneho štátu, ľudských práv a základných slobôd, ktoré by tak boli v rozpore s kodanskými kritériami pre členstvo v EÚ;

5. zdôrazňuje, že tento návrh zákona je v rozpore s túžbou veľkej väčšiny gruzínskeho ľudu žiť v demokratickej spoločnosti, pokračovať v demokratických reformách a reformách v oblasti právneho štátu, rozvíjať úzku spoluprácu s euroatlantickými partnermi a odhodlane napredovať k členstvu v EÚ;

6. zdôrazňuje, že právo na slobodu prejavu a zhromažďovanie a právo na pokojný protest sú základnými právami a musia sa rešpektovať za každých okolností, a to najmä v krajine, ktorá sa usiluje vstúpiť do EÚ;

7. naliehavo vyzýva gruzínsku vládu, aby rešpektovala ústavné práva gruzínskych občanov, a preto vyjadruje znepokojenie nad správami o poriadkovej polícii, ktorá používa neprimeranú silu na rozohnanie demonštrantov protestujúcich proti kontroverznému návrhu zákona; vyzýva gruzínske orgány, aby vyšetrili a brali na zodpovednosť osoby zodpovedné za nezákonné a neprimerané použitie sily;

8. zdôrazňuje, že úloha verejného strážcu, ktorú vykonávajú občianska spoločnosť a nezávislé médiá, je nevyhnutná pre demokratickú spoločnosť a má zásadný význam pri presadzovaní reforiem súvisiacich s pristúpením k EÚ, a preto vyzýva gruzínske orgány, aby urobili všetko pre to, aby zaručili priaznivé prostredie, v ktorom môžu občianska spoločnosť a nezávislé médiá prosperovať;

9. odsudzuje to, že gruzínska vláda sa inšpiruje podobnými veľmi kontroverznými ruskými právnymi predpismi, ako je ruský „zákon o zahraničných agentoch“, ktorý zámerne označuje a diskriminuje organizácie občianskej spoločnosti a aktivistov a využíva sa aj na potláčanie nesúhlasu s ruskou útočnou vojnou proti Ukrajine a na umlčiavanie akýchkoľvek zostávajúcich kritických hlasov v krajine;

10. pripomína, že Európska rada na svojom zasadnutí 14. a 15. decembra 2023 udelila Gruzínsku štatút kandidátskej krajiny za predpokladu, že sa podniknú príslušné kroky stanovené v odporúčaní Komisie z 8. novembra 2023; zdôrazňuje, že v tomto odporúčaní sa Gruzínsko vyzvalo, aby zabezpečilo slobodné fungovanie občianskej spoločnosti a bojovalo proti dezinformáciám namiereným proti EÚ a jej hodnotám, a že tento návrh zákona porušuje oba tieto ciele;

11. pripomína gruzínskej vláde záväzky, ktoré prijala, a hodnoty a zásady, ku ktorým sa zaviazala pri podávaní žiadosti o členstvo v EÚ, a vyzýva podpredsedu Komisie/vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, komisára pre susedstvo a rozšírenie a predsedníčku Komisie, aby urobili to isté;

12. vyzýva Komisiu, aby predložila priebežné posúdenie pokroku Gruzínska v súvislosti s vykonávaním deviatich krokov uvedených v odporúčaní Komisie z 8. novembra 2023;

13. vyzýva Komisiu, aby urýchlene posúdila vplyv plánovaného zákona o „zahraničných agentoch" Gruzínska na jeho nepretržité plnenie kritérií liberalizácie vízového režimu, najmä kritéria základných práv, ktoré je kľúčovou zložkou politiky EÚ v oblasti liberalizácie vízového režimu;

14. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posúdili vplyv tohto návrhu zákona na úlohu EÚ ako darcu v Gruzínsku a aby gruzínsku vládu a parlament jasne informovali o tomto možnom vplyve a jeho dôsledkoch pre financovanie z EÚ vo všeobecnosti;

15. naliehavo vyzýva gruzínsku vládu, aby sa vrátila na európsku cestu, dodržiavala svoj záväzok rešpektovať, posilňovať a podporovať demokraciu, právny štát, ľudské práva a základné slobody a skutočne a v plnej miere začala vykonávať kroky potrebné na splnenie podmienok na udelenie štatútu kandidátskej krajiny a členstva v EÚ v duchu angažovanosti a spolupráce s občianskou spoločnosťou a politickou opozíciou Gruzínska;

16. vyjadruje poľutovanie nad osobnou úlohou, ktorú jediný gruzínsky oligarcha Bidzina Ivanišvili, ktorý sa vrátil do aktívnej politiky 30. decembra 2023, keď sa stal „čestným predsedom" strany Gruzínsky sen, zohráva v súčasnej politickej kríze a pri ďalšom pokuse oslabiť západné smerovanie krajiny v prospech orientácie na Rusko; opakovane vyzýva Radu a demokratických partnerov EÚ, aby zvážili uloženie osobných sankcií Ivanišvilimu za jeho úlohu pri zhoršovaní politického procesu v Gruzínsku a práci proti záujmom jeho ľudu;

17. opakuje svoju neochvejnú podporu legitímnym európskym ambíciám gruzínskeho ľudu a jeho želaniu žiť v prosperujúcej krajine bez korupcie, ktorá plne rešpektuje základné slobody, chráni ľudské práva a zaručuje otvorenú spoločnosť a nezávislé médiá; zdôrazňuje, že rozhodnutie o udelení štatútu kandidátskej krajiny EÚ Gruzínsku bolo motivované želaním uznať úspechy a demokratické úsilie gruzínskej občianskej spoločnosti, ako aj obrovskú podporu jeho občanov v prospech pristúpenia k EÚ;

18. naliehavo vyzýva väčšinovú stranu Gruzínsky sen, aby stiahla svoj návrh ústavného právneho predpisu obmedzujúceho práva LGBTIQ osôb, ktorý predstavuje útok nielen na komunitu LGBTIQ, ale aj na slobodu prejavu a slobodnú občiansku spoločnosť;

19. opakuje svoju výzvu gruzínskym orgánom, aby z humanitárnych dôvodov prepustili bývalého prezidenta Michaila Saakašviliho a umožnili mu riadne lekárske ošetrenie v zahraničí; zdôrazňuje, že jeho prípad ďalej zdôrazňuje význam skutočnej reformy justičného systému;

20. požaduje vyslanie nestrannej a nezávislej dlhodobej medzinárodnej volebnej pozorovateľskej misie Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe s cieľom monitorovať nadchádzajúce parlamentné voľby v krajine v októbri 2024;

21. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, Rade Európy, Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a prezidentke, vláde a parlamentu Gruzínska.